

"אינטר-בלוגי": עידוד אינטראקציה בין הלומדים

בבלוגים המלווים קורס אקדמי

תמי נויטל

שה"ם – המרכז לשילוב
טכנולוגיות בהוראה מרחוק,
האוניברסיטה הפתוחה
tamine@openu.ac.il

נילי מור

המחלקה לחינוך ופסיכולוגיה,
מרכז המחקר לשילוב טכנולוגיות
בהוראה ע"ש צ'ייס,
האוניברסיטה הפתוחה;
מכללת לוינסקי לחינוך
nilimo@openu.ac.il

אינה בלאו

המחלקה לחינוך ופסיכולוגיה,
מרכז המחקר לשילוב
טכנולוגיות בהוראה ע"ש צ'ייס,
האוניברסיטה הפתוחה
ina.blau@gmail.com

במוסדות להשכלה גבוהה נעשה כיום שימוש רחב בסביבות למידה מתוקשבות שמבוססות על אינטראקציות בין מרצים וסטודנטים ובין הסטודנטים לבין עצמם. אינטראקטיביות היא "תגובתיות כמשתנה תהליכי" (Rafaeli & Ariel, 2007, p.84) ועשויה להשפיע על תפיסת הלמידה (Rovai & Barnum, 2003), תוצרי הלמידה ושביעות רצונם של הלומדים (Brady, 2004).

הבלוגוספירה מהווה סביבת למידה מעצימה, מעודדת חשיבה רפלקטיבית (Xie, Ke & Sharma, 2007) ומזמנת למידה תוך אינטראקציה עם עמיתים על בסיס יום-יומי (Ladyshevsky & Gardner, 2008; Ševelj, 2006). בלוגים לימודיים משמשים לעתים מעין "יומנים מקוונים" לשיתוף בחוויות ורעיונות שקשורים לנושאי הקורס (Davi, Frydenberg & Gulati, 2007). בבלוגים נוצר דיאלוג כשרשרת של תגובות על רשומה או על תגובות (Huffaker, 2008; Kim, 2008). לתגובות חשיבות רבה ליצירת מוטיבציה להמשך הכתיבה בבלוגים לימודיים (לבנברג וגורסקי, 2008).

לפני עידן האינטרנט, תיאורית הקירבה האלקטרונית (Theory of Electronic Proximity - TEP; Korzenny, 1978) שיערה קיום קשר חיובי בין תחושת הקירבה לבין אינטראקציה דו-כיוונית. מטרת המחקר הנוכחי הייתה בדיקת אינטראקציה בבלוגים לימודיים באקדמיה. ספציפית, נבדק הקשר בין תחושת הקירבה המועברת ברשומות לבין תגובות עמיתים לקורס בבלוגים לימודיים. על בסיס תיאורית TEP שיערנו כי תחושת הקירבה תשפיע חיובית על אינטראקטיביות בבלוגים לימודיים.

שיטה ותוצאות

במחקר השתתפו 25 סטודנטים לתואר שני (75% נשים) בגילאים 27-53 שלמדו באביב 2008 בקורס לתואר שני בחינוך. הסטודנטים כתבו בלוגים בפלטפורמה Blogger של Google כחלק

מפעילות לימודית ללא קרדיט ועם מעורבות מינימלית של הסגל. במהלך הסמסטר נכתבו 133 רשומות ו-209 תגובות. תחושת הקירבה נמדדה כקירבה לעומת ריחוק - האם רשומות כללו (75.9%, 101) ביטויי חמימות, הומור או חשיפה עצמית. בהתאם לקטגוריזציה של תוכן הרשומות (Herring et al., 2005), הן חולקו לארבע קבוצות: רשומות שסיפקו מידע (28), שיתפו במחשבות (26), בהתנסות בעבודה (33), ובחוויה אישית או לימודית (46). במדידת עידוד התגובות נבדק אם רשומות כללו (32, 24%) ביטויים כמו: מה אתם חושבים? מישהו מרגיש כמוני? וכד'. כל הבלוגים זכו לתגובות, כאשר מספר התגובות לרשומה נע בין 0-10, ממוצע 1.57, ס"ת 1.94. 24 (18%) רשומות כללו תגובות של בלוגרים לתגובות עמיתים, טווח 0-5, ממוצע 0.3, ס"ת 0.79. הטיית התפלגות חייבה לערוך טרנספורמציה לוגריתמית (10) של הנתונים לפני ביצוע מבחנים פרמטריים (Raban & Rabin, in press).

בהתאם להשערה, תחושת הקירבה עודדה אינטראקטיביות: רשימות שהביעו קירבה (ממוצע 1.80) זכו ליותר תגובות מרשומות מרוחקות (ממוצע: 0.84, $t(131) = 3.13, p < .001, d = .50$).

התוצאות מצביעות גם על חשיבות של התנהגויות נוספות לעידוד האינטראקציה. מבחן אנובה הראה השפעה מובהקת של תוכן הרשימות על מספר התגובות שהתקבלו ($F(3,129) = 15.3, p < .001$). מהשוואות זוגיות עלה כי רשומות שסיפקו מידע זכו לפחות תגובות, בעוד שרשומות ששיתפו במחשבות זכו ליותר תגובות, בהשוואה לרשומות מקטגוריות תוכן אחרות. רשומות ש"הזמינו" תגובות (ממוצע 2.25) קיבלו יותר תגובות מאלה שלא כללו ביטויים לעידוד תגובות (ממוצע: 1.36; $t(131) = 4.44, p < .001, d = .49$). תגובת בלוגר לתגובות עמיתים הובילה להמשך התגובות לאותה הרשומה ($F(131,1) = 136.59, p < .001, R^2 = .51, \beta = .71$). התנהגויות אחרות, כמו רלוונטיות הרשימות לנושאי הקורס, אורך הרשומות או תדירות הפרסום לא השפיעו על אינטראקטיביות. מבחן אנובה הראה שיחד המשתנים הבעת הקירבה, תוכן הרשימות, עידוד התגובות, תגובותיו של בלוגר לעמיתים והאינטראקציות ביניהם הצליחו להסביר 58% מהשונות בקבלת התגובות ($F(125,7) = 28.34, p < .001$).

המלצות: למען הגברת האינטראקטיביות מומלץ להקרין קירבה, לשתף בהתנסויות מעבודה, בחוויות אישיות ובמיוחד במחשבות (ולא רק לספק מידע), "להזמין" תגובות ולהגיב לתגובות עמיתים.

רשימת מקורות

לבנברג, א', גורסקי, פ' (2008). כתיבה בסביבה חברתית מקוונת: השפעת קבלת משוב ממורה ומעמיתים על נכונות להשתתפות פעילה בבלוג לימודי. בתוך: י' עשת, א' כספי, נ' גרי (עורכים), **האדם הלומד בעידן הטכנולוגי** (עמ' 242-245). רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. זמין בכתובת http://telem-pub.openu.ac.il/users/chais/2008/after_noon/2_1.pdf

- Brady, L. (2004). *The role of interactivity on the effectiveness of an educational science website for middle school students*. Unpublished dissertation. Wichita State University.
- Davi, A., Frydenberg, M., & Gulati, G. J. (2007). Blogging across the disciplines: Integrating technology to enhance liberal learning. *MERLOT Journal of Online Learning and Teaching*, 3(3), 222-233. Available at <http://jolt.merlot.org/vol3no3/frydenberg.pdf>
- Herring, S. C., Scheidt, L. A., Bonus, S., & Wright, E. (2004, January). *Bridging the gap: A genre analysis of weblogs*. Paper presented at the 37th Annual Hawaii International Conference on System Sciences – HICSS'04 Conference. Big Island, Hawaii. Retrieved July 2, 2009, from <http://www.ics.uci.edu/~jpd/classes/ics234cw04/herring.pdf>
- Huffaker, D. (2008). Let them blog: Using weblogs to promote literacy in k-12 education. Education. In Zaphiris, P. & Ang, C.E. (Eds.), *Human computer interaction: Concepts, methodologies, tools and applications* (pp. 1484-1502). Hersey, PA: Information Science Reference. Available at http://www.davehuffaker.com/papers/Huffaker_LetThemBlog.pdf
- Kim, H. N. (2008). The phenomenon of blogs and theoretical model of blog use in educational contexts. *Computers & Education*, 51, 1342-1352.
- Korzenny, F. (1978). A theory of electronic propinquity: Mediated communications in organizations. *Communication Research*, 5, 3-24.
- Ladyshevsky, R. K., & Gardner, P. (2008). Peer assisted learning and blogging: A strategy to promote reflective practice during clinical fieldwork. *Australasian Journal of Educational Technology*, 24(3), 241-257. Available at <http://www.ascilite.org.au/ajet/ajet24/ladyshevsky.html>
- Raban, D. R., & Rabin, E. (in press). Statistical inference from power law distributed web-based social interactions. *Internet Research*. Retrieved July 2, 2009 from <http://gsb.haifa.ac.il/~draban/home/6.pdf>
- Rafaeli, S., & Ariel, Y. (2007). Assessing interactivity in computer-mediated research. In A.N. Joinson, K.Y.A. McKenna, T. Postmes, & U.D. Reips (Eds.), *The Oxford Handbook of Internet Psychology* (pp. 71-88). Oxford: Oxford University Press.
- Rovai, A.P., & Barnum, K.T. (2003). On-line course effectiveness: An analysis of student interactions and perceptions of learning. *Journal of distance education*, 18(1), 57-73. Available at <http://cade.icaap.org/vol18.1/rovai.pdf>

- Ševelj, M. (2006, July). *Weblogs as dynamic learning spaces*. Paper presented at The Distance Education Association of New Zealand Biennial Conference. Auckland University of Technology (AUT), Auckland, New Zealand. Retrieved July 2, 2009 from http://grail.oise.utoronto.ca/blog/karaisko/files/2007/12/weblogs_dynamic_learning_spaces.pdf
- Xie, Y., Ke, F., & Sharma, P. (2008). The effect of peer feedback for blogging on college students' reflective learning processes. *The Internet and High Education* 11(1), 18-25.